

מינהל וכלכלה ב'

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים:

פרק ראשון: תורת הארגון	50	נקודות
פרק שני: מבוא לכלכלה	50	נקודות
סה"כ	100	נקודות

ג. חומר עזר מותר לשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות:

- ענה על מספר השאלות הנדרש בשאלון. המעריך יקרא ויעריך את מספר התשובות הנדרש בלבד לפי סדר כתיבתן במחברתך, ולא יתייחס לתשובות נוספות.
- הקפד לציין במחברת הבחינה את מספר השאלה ואת מספר הסעיף שעליהם אתה משיב.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

בשאלון זה 6 עמודים.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר,
אך מכוונות הן לנבחנות והן לנבחנים.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון: תורת הארגון (50 נקודות)

ענה על חמש מבין השאלות 1–8 (לכל שאלה – 10 נקודות).

שאלה 1

התפתחות הטכנולוגיה בעולם משפיעה על מבנה הארגון ועל תצורתו, על התקשורת הפנים-ארגונית ועל התקשורת החוץ-ארגונית.

5 נק' א. הסבר מהי **תצורת רשת** של מבנה ארגוני.

5 נק' ב. ציין **שני** אמצעי תקשורת טכנולוגיים שיכולים לשמש ארגון בעל תצורת **רשת**.

שאלה 2

יש הטוענים שארגון יעיל הוא ארגון שמורכב מיחידות קו ומיחידות מטה, ושקיימת בו אבחנה ברורה בין בעלי התפקידים השונים.

4 נק' א. הסבר מהי **יחידת קו** ומהי **יחידת מטה**.

6 נק' ב. סרטט תרשים של **מבנה ארגוני פשוט** הכולל את בעלי התפקידים האלה:
מנהל שיווק, מנהל כספים, מזכירה, מנכ"ל, מנהל משאבי אנוש, מנהל מכירות.

שאלה 3

בשנים האחרונות מתרבים הארגונים שמאמצים את גישת המערכות ופועלים על-פיה.

4 נק' א. הסבר מהי **גישת המערכות**.

6 נק' ב. ציין **שלוש** סביבות חוץ-ארגונית, והסבר את המאפיינים של **שתיים** מהן.

שאלה 4

לכל חברה יש סביבה פנים-ארגונית וסביבה חוץ-ארגונית.

6 נק' א. הסביבה הפנים-ארגונית מורכבת בין השאר מסביבת העובדים. הסבר מהי **סביבת העובדים**, וכיצד הסביבה הזאת משפיעה על הארגון.

4 נק' ב. חלק מהחברות פועלות בסביבה חיצונית מאיימת ובלתי-צפויה. ציין את שם הסביבה הזאת, והסבר מה מאפיין אותה.

שאלה 5

כדי שהתקשורת תהיה יעילה יש להשתמש בסימנים המוכרים הן למוסר והן למקבל.

(5 נק') א. ציין את **ארבעת** המרכיבים בתהליך התקשורת, והסבר כל אחד מהם.

(5 נק') ב. הסבר את הקשר בין התקשורת המתקיימת בארגון ובין המבנה הארגוני שלו.

שאלה 6

הממשלה יזמה תוכנית דיור לאכלוס הנגב שבמסגרתה יוקמו אלפי יחידות דיור **בתוך שנה**. לצורך כך תקצבה הממשלה הקמה של מפעל יצרני שיתמחה בבנייה מתועשת. קירות הבניינים ייוצרו במפעל וישונעו לאתרי הבנייה. כך תוכל הממשלה לספק **במהירות** פתרונות דיור לאזרחים.

(7 נק') א. ציין מהו המאפיין העיקרי של הארגון היצרני המתואר לעיל. נמק את תשובתך.

(3 נק') ב. ציין מהם קודקודיו של **משולש הזהב** של ארגון.

שאלה 7

עידו בר-ניב הוא מנהל חברת "השחר". יחיאל חן הוא אחד העובדים הזוטרים בחברה. עידו בר-ניב העביר למנהלי המחלקות, דוד יחזקאלי ויעקב דרור, הוראות הפעלה של מכשיר חדש.

(6 נק') א. הסבר מהו **מדרג היררכי** ומהו **עקרון יחידות (אחידות) הפיקוד**.

(4 נק') ב. ציין לאיזו קבוצה בשרשרת הפיקוד בחברת "השחר" משתייך כל אחד מהעובדים המוזכרים בפתיח לשאלה.

שאלה 8

בית-ספר "השלום" קבע תאריך לסיור לתלמידי מגמת "ניהול עסקי" בבנק ישראל בירושלים עם מנהל השיווק של הבנק. לאחר קביעת התאריך התברר למנהל השיווק כי התאריך שנקבע אינו נוח ולכן שלח מיד הודעה על ביטול הסיור באמצעות הדואר האלקטרוני. למרות זאת הגיעו תלמידי בית-הספר לסיור בבנק ישראל, במועד שנקבע.

(3 נק') א. באיזה **אופן (סוג) תקשורת** השתמש מנהל השיווק? ציין יתרון אחד שיש לשימוש באופן התקשורת הזה.

(7 נק') ב. בתקשורת בין הבנק ובין בית-הספר נוצר חסם.

1. ציין את מקור החסם בתקשורת המתוארת לעיל.

2. ציין את הדרך שבה ניתן להתמודד עם חסם מסוג זה.

פרק שני: מבוא לכלכלה (50 נקודות)

ענה על חמש מבין השאלות 9–16 (לכל שאלה – 10 נקודות).

שאלה 9

במשק "כלכלינה" מייצרים מוצרי ביגוד ומוצרי נופש תוך ניצול כל גורמי הייצור העומדים לרשותו, הכוללים הון אנושי והון פיזי.

(6 נק') א. הסבר מהו גורם הייצור הון אנושי ומדוע הוא חשוב להתפתחותם של משקים.

(4 נק') ב. סרטט במחברתך עקומת תמורה. סמן בה את הנקודה A שבה מנצל המשק "כלכלינה" את כל גורמי הייצור שלו (תעסוקה מלאה).

שאלה 10

ניתן לאפיין בשר טרי כ"מוצר נורמלי".

(5 נק') א. הסבר מהו מוצר נורמלי.

(5 נק') ב. על-פי מחקר שפורסם, אכילת בשר מעובד מסוכנת לבריאות. הסבר כיצד יושפע הביקוש לבשר מעובד מפרסום המחקר.

שאלה 11

טלפונים חכמים הכוללים מצלמה הם מוצר תחליפי למצלמות דיגיטליות.

(4 נק') א. הסבר מהו מוצר תחליפי.

(6 נק') ב. הסבר כיצד מושפע הביקוש למצלמות דיגיטליות מהגידול במכירות של טלפונים חכמים.

שאלה 12

במדינת מדיה קיימות רק שתי חברות המספקות לצרכנים שירותי טלוויזיה, ולכן לא מתקיימת בענף זה תחרות משוכללת.

(3 נק') א. כיצד מכנים את מצב השוק שבו פועלות שתי חברות בלבד?

(7 נק') ב. הסבר מהו החיסרון – מבחינת הצרכן – בכך שאין תחרות משוכללת בענף הטלוויזיה.

שאלה 13

ניתן לשנות את כמות הכסף במשק באמצעות הורדת יחס הרזרבה.

- (5 נק') א. הסבר מהו **יחס הרזרבה**.
(5 נק') ב. הסבר מדוע הורדת יחס הרזרבה מגדילה את כמות הכסף במשק.

שאלה 14

בחודש יולי 2018 היה אחוז האבטלה בישראל 4.2%.

- (4 נק') א. הסבר את הקשר בין אבטלה ובין יציבות חברתית-פוליטית.
(6 נק') ב. בטבלה שלפניך מוצגים היגדים המתארים מצבי אבטלה שונים.
העתק את הטבלה למחברתך, וקבע מהו מצב האבטלה המתואר בכל היגד על-ידי סימון X במקום המתאים.

ההיגד	אבטלה חיכוכית	אבטלה מבנית	אבטלה מחזורית
1. אבטלה זו נובעת מחוסר ביקוש למוצרים ומצמצום הייצור.			
2. אבטלה זו נובעת מתהליכים טבעיים של שוק העבודה, והיא נגרמת עקב הפרעה בזרימת ההיצע של כוח העבודה הנדרש למילוי תפקידים שונים.			
3. אבטלה זו נובעת משינויים באוכלוסייה ו/או בידע הנדרש ו/או במדיניות הממשלתית.			
4. אחד הגורמים לאבטלה זו הוא מחסור במידע על מקומות עבודה פנויים.			
5. אחד הגורמים לאבטלה זו הוא שיפור טכנולוגי.			
6. אבטלה זו מקיפה את כל העובדים בכל הדרגים ("אפקט הדומינו").			

שאלה 15

לפניך היגדים הקשורים לפעילות של הבנק המרכזי ושל הבנק המסחרי. העתק את ההיגדים למחברתך, וכתוב ליד כל אחד מהם אם הוא מתאים לבנק המרכזי או לבנק המסחרי.

1. מטרתו של בנק זה היא הפקת רווחים.
2. בנק זה קובע את יחס הרזרבה במשק.
3. בנק זה מגדיל את כמות הכסף באמצעות מתן אשראי ללקוחות.
4. בנק זה מלווה כספים לאנשים פרטיים ולחברות.
5. בנק זה מעניק לממשלה שירותי בנקאות בשקלים ובמטבע חוץ.

שאלה 16

שר האוצר אמר כי בתקציב 2017 יגדל הגירעון התקציבי, אך לא יועלו מיסים ישירים. נוסף על כך, התקציבים החברתיים יגדלו באופן משמעותי.

- (6 נק') א. הסבר מהו **גירעון תקציבי**, וציין דרך **אחת** למימון הוצאות הממשלה.
- (4 נק') ב. הסבר מטרה **אחת** (או יעד **אחד**) שהממשלה מעוניינת להשיג באמצעות תקציב המדינה לשנת 2017, כפי שמשמע מדברי שר האוצר.

בהצלחה!